Initiatiefvoorstel

Artikel 44 Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de commissies 2023.

Datum:	26 januari 2026
Steller:	Fractie CDA D.R. van Schijndel Fractie Samen voor Asten R. Wever Fractie Algemeen Belang P.M. Verbakel Fractie PGA M.J.M. van de Ven-Meulendijks Fractie VVD I.M.J. van Oosterhout-Swinkels
Onderwerp:	Astens Manifest: verder bouwen aan een vitale democratie
Voorgenomen besluit:	De raad van de gemeente Asten in vergadering bijeen op 2 maart 2026; gelet op de maatschappelijke opgaven in de Toekomstagenda Asten 2030 en het Astens Manifest: Zo blijft onze democratie vitaal; gezien het initiatiefvoorstel van 26 januari 2026; gezien de wensen en bedenkingen van het college van burgemeester en wethouders van februari 2026; besluit 1. kennis te nemen van de resultaten van de enquête ‘evaluatie Astens Manifest’ en de resultaten van de enquête ‘evaluatie vergadermodel’; 2. de aanbevelingen ten aanzien van het Astens Manifest vast te stellen; 3. de aanbevelingen ten aanzien van het vergadermodel van de gemeenteraad vast te stellen; 4. het presidium te verzoeken om dit initiatiefvoorstel onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen in de eerstvolgende raadscyclus na de tweedaagse heisessie van de gemeenteraad.

Inhoud:	**Inleiding** Op 24 januari 2023 heeft de gemeenteraad het Astens Manifest *(bijlage tekst Astens Manifest)* vastgesteld en ondertekend (zie *initiatiefvoorstel Agenda Asten - Gemeenteraad dinsdag 24 januari 2023 20:00 - iBabs Publieksportaal en extra raadsvergadering 6 maart 2022*). Sindsdien heeft de gemeenteraad van Asten geïnvesteerd om te bouwen aan een vitale democratie, aan de relaties van de gemeenteraad met het college van B&W, de ambtelijke organisatie en de inwoners. Nu het einde van deze raadsperiode nadert is de balans opgemaakt via twee evaluaties. Wat heeft het Astens Manifest de gemeente Asten gebracht en wat zijn aanbevelingen voor de toekomst? We constateren dat het Astens Manifest in deze bestuursperiode waardevol is gebleken. De gezamenlijke inzet heeft geleid tot verbeteringen in bestuursstijl, informatievoorziening, betrokkenheid van inwoners en de onderlinge verhoudingen binnen het gemeentebestuur. Met dit initiatiefvoorstel willen we de betekenis van het Astens Manifest voor een vitale democratie benadrukken en aanbevelingen meegeven aan de nieuwe raad die aantreedt na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. **Wat willen we bereiken** Het doel van dit initiatiefvoorstel is: • De continuïteit van het Astens Manifest te borgen; • De lessen uit de afgelopen raadsperiode te vertalen in aanbevelingen voor de nieuwe raad; • Het debat over de toekomst van de Astense bestuurscultuur voort te zetten. **Wat gaan we daarvoor doen** We informeren de gemeenteraad over de resultaten van de enquêtes (*ter inzage)* van het Astens Manifest (I) en het vergadermodel (II) en leggen aanbevelingen voor de nieuwe raadsperiode ter vaststelling voor. **I Het Astens Manifest**

	Vier onderdelen vormen het Astens Manifest: (1) centrale waarden voor het samenspel, (2) rolopvatting van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie, (3) informatievoorziening en verantwoording en (4) mogelijkheden voor inwoners om te participeren. Onder regie en met voorbereiding in een breed samengestelde raadwerkgroep Astens Manifest zijn diverse activiteiten georganiseerd om de uitgangspunten en afspraken van het Astens Manifest in de praktijk te brengen en een vitale democratie te versterken *(ter inzage: tijdlijn overzicht van activiteiten)* **Evaluatie Astens Manifest** In mei 2025 is het Astens Manifest geëvalueerd door middel van een enquête onder de inwoners, raads- en commissieleden, het college van B&W en de ambtelijke organisatie (*resultaten ter inzage)*. Het algemene beeld is dat we tevreden zijn met de opbrengst van het Astens Manifest en onze manier van samenwerken. Het is goed om ons bewust te zijn van ons samenspel en elkaar er ook op aan te spreken. Uit de resultaten van de enquête vloeien een aantal aanbevelingen voort. **Aanbevelingen Astens Manifest** **Onderdeel A: Centrale waarden voor het samenspel** 1. Continueer het Astens Manifest door dit bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode opnieuw gezamenlijk te ondertekenen (gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie). 2. Investeer blijvend in het gesprek over bestuurswaarden, met aandacht voor integriteit en veiligheid (onder andere bij vergaderingen), als jaarlijks terugkerend thema. **Onderdeel B: Rolopvatting van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie** 3. Borg de rolbewustheid in de nieuwe raad door bij de start van de nieuwe raadsperiode direct in te zetten op een goed inwerkprogramma, en gedurende de raadsperiode te investeren in het positioneren van de gemeenteraad als hoogste orgaan binnen de gemeente Asten.

	4. Borg in de ambtelijke organisatie dat men goed op de hoogte is van de organisatie van het bestuur van de gemeente, zoals de bevoegdheidsverdeling tussen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. **Onderdeel C: Informatievoorziening en verantwoording** 5. Blijf kritisch kijken naar de kwaliteit van raadsstukken: heb naast aandacht voor de leesbaarheid en begrijpelijkheid van een raadsstuk ook aandacht voor volledigheid en tijdigheid. 6. Investeer in een overzichtelijke en werkbare dynamische termijnkalender waarvan de werkwijze goed wordt geborgd in de organisatie, en waaraan de gemeenteraad een goed sturingsinstrument heeft om de koers voor de lange en korte termijn te bepalen. 7. Bespreek structureel of de raad de juiste informatie ontvangt, op de juiste wijze en op het juiste moment. **Onderdeel D: Mogelijkheden voor inwoners om te participeren** 8. Zorg voor een actueel communicatieplan voor de gemeenteraad waarin nadrukkelijk wordt ingezet op de verbinding met inwoners; 9. Continueer de raadswerkgroep Astens Manifest. Vanaf het begin heeft een werkgroep met daarin raadsleden van de partijen in de gemeenteraad meegedacht en voorstellen gedaan met als doel om de waarden en doelen van het manifest in de praktijk te brengen. Deze werkgroep heeft gedurende deze periode, samen met de ambtelijke organisatie en (een vertegenwoordiging van) het college op een prettige manier samengewerkt in de geest van het manifest. De samenwerking liet zich vooral kenmerken door onderlinge betrokkenheid en saamhorigheid op dit onderwerp. De werkgroep adviseert dan ook de gemeenteraad om in de nieuwe bestuursperiode een soortgelijke werkgroep in het leven te roepen of om de huidige in stand te laten. Op die manier kan ook in de nieuwe bestuursperiode worden geborgd dat het Astens Manifest blijvend aandacht krijgt en dat een aantal raadsleden actief over het onderwerp blijven meedenken. De werkgroep kan starten na de nieuwe ondertekening met de nieuwe raad. **II Vergadermodel** In Asten vergaderen we volgens het commissiemodel, uitgebreid met themabijeenkomsten, waardoor de besluitvorming als BOB-model (Beeldvormend Oordeelsvormend Besluitvormend) kan verlopen.

	Het vergadermodel vormt het fundament onder de werkwijze van de gemeenteraad. Het beschrijft de structuur, fasen en afspraken waarbinnen de raad vergadert en besluiten neemt. Daarmee heeft het vergadermodel een duidelijke structurerende functie: het legt regels en procedures vast en biedt een kader dat zorgt voor ordelijke en transparante besluitvorming. Tegelijkertijd is het niet enkel een formele blauwdruk, maar ook een instrument om vrije beraadslaging mogelijk te maken. Binnen de kaders van het model moet ruimte zijn voor dialoog, het wegen van argumenten en het uitwisselen van politieke en inhoudelijke opvattingen. Een goed functionerend vergadermodel ondersteunt dus niet alleen de bestuurlijke kant van het raadswerk, maar ook de politieke. Het creëert ruimte voor een debat waarin volksvertegenwoordigers hun visie scherp kunnen verwoorden, elkaar kunnen bevragen en samen richting geven aan het lokale beleid. **Evaluatie vergadermodel** In november/december 2025 is het vergadermodel geëvalueerd. De evaluatie van het huidige vergadermodel biedt waardevolle inzichten in hoe de gemeenteraad zijn vergaderpraktijk ervaart en waar verbetermogelijkheden liggen. Het algemene beeld is dat we tevreden zijn met het BOB-model en met het systeem van twee commissies. Er worden wel mogelijkheden gezien om dit te verduidelijken en te verfijnen. Uit de evaluatie blijkt een behoefte aan • versterking van de inhoudelijke en politieke kwaliteit van het debat; • minder themabijeenkomsten, met meer nadruk op echte dialoog en uitwisseling; • beter inzicht in informatieplanning en een effectievere informatieroute richting de raad. Deze behoeften hebben we omgezet in een aantal aanbevelingen voor het vergadermodel. **Aanbevelingen vergadermodel** **1. Kwaliteit van het debat**

	Met de nieuwe gemeenteraad is het raadzaam om het gesprek aan te gaan over wat een goed raadsdebat vormt. Daarbij kunnen onder meer de volgende vragen richting geven: • Wat verwachten we van een debat? • Hoe zorgen we voor inhoudelijke scherpte in plaats van procedurele focus? • Hoe krijgt partijdynamiek een constructieve plaats in het debat? • Wat is er nodig om dit te bereiken? Daarnaast verdient het aanbeveling om bij de start van een nieuwe raadsperiode te investeren in training en opleiding van raads- en commissieleden, gericht op debatvaardigheden en het effectief gebruik van raadsinstrumenten, ook voorzitterstrainingen worden aanbevolen. Zo wordt de raad beter toegerust om zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen. **2. Themabijeenkomsten** Uit de evaluatie blijkt dat raads- en commissieleden kritisch zijn over de meerwaarde van themabijeenkomsten. Er is draagvlak om het aantal themabijeenkomsten te verminderen en te richten op bijeenkomsten die daadwerkelijk aansluiten bij de behoeften van de raad. Willen themabijeenkomsten betekenisvol zijn, dan dienen zij de competenties en inhoudelijke kennis van de raad te versterken en bij te dragen aan diens rol als hoogste orgaan binnen de gemeente. Dat vraagt om zelfreflectie van de raadsleden individueel (*waarin wil ik mij ontwikkelen?*) en van de gemeenteraad als collectief (*waarin kunnen wij ons ontwikkelen?*) Het is cruciaal dat de gemeenteraad hierover structureel het gesprek met elkaar voert en conform zijn behoeften invulling geeft aan de themabijeenkomsten. **3. Informatievoorziening** Een terugkerend punt uit de evaluatie betreft de informatievoorziening richting de raad. De gemeenteraad doet er goed aan zelf scherp te definiëren: • over welke onderwerpen hij geïnformeerd wil worden; • op welk detailniveau; • op welk moment in het besluitvormingsproces? Informatievoorziening zou een structureel onderdeel van het raadswerk moeten zijn. Daarnaast kan de raad zijn informatiepositie versterken door actief te sturen op de kwaliteit, tijdigheid en volledigheid van de informatie die hij ontvangt. Instrumenten zoals een dynamische termijnkalender en een goed ingericht raadsinformatiesysteem kunnen

	daarbij ondersteunend zijn. **Toekomstagenda Asten 2030 / Vitale democratie** We willen samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties onze economische en maatschappelijke uitdagingen oppakken, in het belang van een vitale, leefbare en aantrekkelijke gemeente Asten. De raad adviseert met dit raadsbesluit de nieuwe gemeenteraad om de uitgangspunten en afspraken van het Astens Manifest te onderschrijven, en de aanbevelingen over te nemen. **Risico's** *n.v.t.* **Communicatie** *N.v.t.* **Wat mag het kosten** Kosten die voortvloeien uit het Astens Manifest worden bekostigd uit het raadsbudget en budget Communicatie
Bijlagen:	1. Raadsbesluit 2. Astens Manifest 3. Tijdlijn overzicht van activiteiten (ter inzage) 4. Evaluatie Communicatienota gemeenteraad Asten 2024-2026 5. Resultaten enquête Astens Manifest (ter inzage) 6. Resultaten enquête Vergadermodel (ter inzage)
Besluit college van B&W d.d. 03-02-2026	**Wensen en bedenkingen** *(Art. 147c Gemeentewet: de raad neemt geen besluit over een voorstel dan nadat het college van B&W in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen;* *Art. 44 Reglement van Orde: het college kan binnen 30 dagen nadat het in kennis is gesteld van een voorstel schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen).* Het college van B&W besluit geen wensen en bedenkingen in te brengen en het voorstel voor kennisgeving aan te nemen.